De leden van de Gemeenteraad
Postbus 1
2650 AA BERKEL EN RODENRIJS

Van	Gemeente Lansingerland
Onderwerp	**Septembercirculaire 2026**
Datum	**15 oktober 2026**
Ons kenmerk	U26.04325

Geachte raadsleden,

Op Prinsjesdag heeft het kabinet de Miljoenennota 2027 en de Rijksbegroting 2027 gepresenteerd. Naar aanleiding hiervan is de Septembercirculaire Gemeentefonds 2026 gepubliceerd.

Deze circulaire bevat de meest recente ontwikkelingen in de algemene uitkering aan gemeenten. Met deze brief informeren wij u over de gevolgen hiervan voor de financiële positie van Lansingerland voor zowel het lopende begrotingsjaar 2026 als het meerjarenbeeld. Hiermee beschikt u over de meest actuele informatie voor uw verdere besluitvorming.

Kernboodschap
Naast (taak)mutaties en de actualisatie zijn dit de belangrijkste punten uit de Septembercirculaire 2026:

- Accres: De ontwikkeling van het volume- en LPO-accres leidt vanaf 2027 tot een positief effect op de algemene uitkering, omdat het rijk uitgaat van BBP-ontwikkeling (Bruto binnenlands product). Echter, omdat voor de gemeentesector een grotere prijsstijging wordt verwacht en de Provincie vanuit haar toezichthoudende rol verwacht dat gemeenten hierbij aansluiten, heeft dit per saldo toch een negatief effect.
- Btw Compensatiefonds (BCF): voor 2026 wordt een voorschot verstrekt vanwege de ruimte onder het BCF-plafond.
- Ten opzichte van de (herijkte) Meicirculaire 2026 is de algemene uitkering (bruto) voor Lansingerland in 2026 € 39.000 lager.

Recent heeft u het raadsvoorstel Begroting 2027 [BR2600038] ontvangen. Door het moment van publicatie van de Septembercirculaire 2026 was het niet mogelijk de ontwikkelingen hiervan mee te nemen in de Begroting 2027-2030. De Begroting 2027-2030 is daarom gebaseerd op de (herijkte) Meicirculaire 2026.

Het college heeft uw raad een begroting met maatregelen aangeboden om het saldo voor 2027 sluitend te krijgen. De Septembercirculaire 2026 heeft een positief effect op het saldo voor 2027. In 2028 en 2029 is het effect negatief en ook in het jaar 2030 zet dit negatieve beeld zich voort.

Het is aan uw Raad om de Begroting 2027-2030 te amenderen waar u dat nodig acht. Daarbij vragen wij uw aandacht voor het feit dat amendementen met structurele resultaatseffecten vanaf 2027 doorwerken naar de volgende jaren, waarin een aanzienlijk tekort wordt voorzien. Afhankelijk van het amendement, vergroot dit mogelijk de bezuinigingsopgave in die latere jaren. Het College geeft daarom het dringende advies mee om het eenmalige positieve saldo van de Septembercirculaire voor het jaar 2027 niet in te zetten om structurele maatregelen terug te draaien en daarmee het begrotingstekort in de daaropvolgende jaren te laten stijgen.

Hieronder informeren wij u over de financiële effecten van de Septembercirculaire 2026 voor zowel het begrotingsjaar 2026 als het meerjarenbeeld. De mutaties ten opzichte van de Meicirculaire 2026 worden puntsgewijs toegelicht.

Gevolgen Septembercirculaire 2026 voor begrotingssaldi
In onderstaande Tabel 1 zijn de bijgestelde saldi opgenomen na verwerking van de financiële mutaties uit de Septembercirculaire 2026, rekening houdend met de adviezen van het college.

Tabel 1 *Bedragen x € 1.000*

	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo Zomerrapportage 2026 (totaal)	-3.284	-	-	-	-
Structureel Begrotingssaldo 2027 - 2030	-907	35	-5.514	-8.173	-10.726
Netto-effect Meicirculaire nog te verwerken in 2026 [U26.02483]	286	-	-	-	-
Netto effect Septembercirculaire 2026	-23	402	-823	-745	-1.483
Bijgesteld (structureel) saldo Begroting 2026 en Begroting 2027 - 2030	**-3.928**	**437**	**-6.337**	**-8.918**	**-12.209**

Toelichting Septembercirculaire 2026 versus (herijkte) Meicirculaire 2026
In onderstaande tabel 2 presenteren wij de ontwikkelingen van de Septembercirculaire 2026, met betrekking tot de begrotingsjaren 2026 t/m 2030. Deze ontwikkelingen zijn geclusterd in de categorieën;

a) Autonome ontwikkelingen,
b) Taakmutaties en decentralisatie-uitkeringen en
c) Mutaties in stelposten en overige posten. De tabel toont de effecten ten opzichte van de (herijkte) Meicirculaire 2026, zoals verwerkt in de Begroting 2027-2030. Aansluitend volgt een nadere toelichting per onderwerp.

Onderdelen a en b geven het financiële effect tussen de mei- en septembercirculaire 2026 weer. Het onderdeel c (netto-effect) geeft het verschil tussen effecten van de septembercirculaire 2026, vrijval claims (eerdere circulaires) en de nieuwe claims en wijziging stelpost BCF.

Tabel 2 *Bedragen x € 1.000*

	2026	2027	2028	2029	2030
Volume en LPO accres	-	753	746	917	945
Ontwikkeling uitkeringsbasis in Septembercirculaire 2026	-332	-335	-332	-250	-172
Voorschot ruimte onder BCF-plafond 2026	499	-	-	-	-
WOZ-waarden mutaties	-164	94	-411	-156	-369
Hoeveelheidsverschillen en overige ontwikkelingen	-290	-259	-262	16	10
a) Subtotaal autonome ontwikkelingen	**-287**	**253**	**-259**	**527**	**414**
Taakmutaties	181	169	178	182	187
Decentralisatie- en integratieuitkeringen	67	238	35	35	35
b) Subtotaal taakmutaties decentralisatie- en integratieuitkeringen	**248**	**407**	**213**	**217**	**222**
Totaaleffect Septembercirculaire (a+b)	**-39**	**660**	**-46**	**744**	**636**
Mutatie Stelpost BCF	-588	-	-	-	-
Vrijval Reservering taakmutaties en decentralisatieuitkeringen oude circ.	664	-	-	-	-
Stelpost nog toe te wijzen middelen t.a.v. taakmutaties en DU's/IU's	-60	-234	-31	-31	-31
Stelpost hogere indexatie lasten (3,68%)		-24	-24	-24	-24
Correctie gecombineerde LPO accres			-721	-1.434	-2.064
c) Mutaties stelposten en overige posten	**16**	**-258**	**-777**	**-1.489**	**-2.119**
Netto effect Septembercirculaire incl. bijstelling (stel)posten (a+b+c)	**-23**	**402**	**-823**	**-745**	**-1.483**

Hieronder lichten wij alle mutaties groter dan € 50.000 toe.

a) Autonome ontwikkelingen

Accres en ontwikkeling uitkeringsbasis
In de Septembercirculaire 2026 zijn de ramingen van het accres en de uitkeringsbasis opnieuw geactualiseerd. Het accres bestaat uit een volume- en een prijscomponent (LPO). De bijstellingen van het accres leiden vanaf 2027 tot een positief effect op de algemene uitkering. Daarnaast zijn de uitkeringsbasis en de hoeveelheidsverschillen opnieuw berekend. De ontwikkeling van de uitkeringsbasis heeft in 2026 een negatief effect van € 332.000.

Correctie berekening accres
Na publicatie van de Septembercirculaire 2026 is een rekenfout ontdekt bij het Rijk in de berekening van het accres voor 2029 en 2031. Het volume-accres voor 2029 en 2031 is te hoog berekend (1,6% in plaats van 1,5%). Het Rijk past dit pas bij de Voorjaarsnota 2027 aan, dus er komt mogelijk nog een nadeel bij. Dit heeft ook gevolgen voor het accres in 2030. Voor deze jaren was gerekend met een hoger percentage voor het volume-accres dan uit de onderliggende cijfers blijkt.

De percentages voor het bbp-volume-accres zijn daarom aangepast van 1,6% naar 1,5% voor 2029 en 2031.

De meerjarenraming wordt volgens de minister bij de Voorjaarsnota 2027 aangepast. Gemeenten worden door de fondsbeheerders afzonderlijk over de bijstelling geïnformeerd.

Voorschot ruimte onder BCF-plafond 2026
Gemeenten kunnen btw terugvorderen via het btw-compensatiefonds (BCF). Als er landelijk ruimte overblijft onder het BCF-plafond, wordt deze ruimte toegevoegd aan de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Voor 2026 wordt hiervoor een voorschot verstrekt. We hadden hiervoor al een stelpost opgenomen in de Begroting. Deze valt nu vrij. (Zie ook de toelichting bij d) mutaties stelposten). Het voorschot valt lager uit dan de eerdere inschatting. Dit heeft per saldo een negatief effect van € 89.000.

WOZ-waarden
De ontwikkeling van de WOZ-waarden heeft gevolgen voor de hoogte van de algemene uitkering. In de Septembercirculaire 2026 zijn de WOZ-waarden opnieuw geactualiseerd. Voor Lansingerland leidt dit tot een negatieve bijstelling van de algemene uitkering in alle jaren, behalve 2027. Daar betreft het een positief effect.

Hoeveelheidsverschillen en overige ontwikkelingen
Naast de mutaties in de algemene uitkering vanuit het Rijk wordt een deel van de mutatie veroorzaakt door actualisatie van de geraamde verdeelmaatstaven specifiek voor de gemeente Lansingerland.

Tabel 3 *Bedragen x € 1.000*

	2026	2027	2028	2029	2030
Uitvoeringskosten inburgering	49	0	0	0	0
Wet Versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten	151	158	163	168	176
Spreidingswet	60	-	-	-	-
Openbare bibliotheken	-	203	-	-	-
IBO problematische schulden	-	31	31	31	31
Overige taakmutaties en decentralisatieuitkeringen (< € 35.000)	-13	14	19	18	15
Totaal taakmutaties en decentralisatieuitkeringen	**247**	**406**	**213**	**217**	**222**

b) Taakmutaties

Wet Versterking regie volkshuisvesting

Uitvoeringskosten
Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan extra werkzaamheden voor de medeoverheden. Vastgesteld is dat deze werkzaamheden financiële gevolgen hebben voor gemeenten in de vorm van incidentele en structurele uitvoeringslasten. Ter compensatie is in 2025 (decembercirculaire 2025) incidenteel € 48,8 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd. In deze circulaire worden de middelen voor de jaren 2026 en verder overgeheveld. Het gaat om een jaarlijkse bijdrage van € 56,2 miljoen.

Integrale dienstverlening
Met de inwerkingtreding van de bovengenoemde wet moeten gemeenten naar aanleiding van de inzichten over de opgave op het gebied van wonen met zorg ook hun Wmo-beleidsplan bijstellen om aan te geven hoe ze in samenwerking met aanbieders zorgdragen voor integrale dienstverlening (wonen, zorg en ondersteuning). Hiervoor is in 2026 een bijdrage van € 9,8 miljoen beschikbaar en vanaf 2027 structureel € 3 miljoen.

Basisregistratie Personen (BRP)
Alle gemeenten ontvangen een gezamenlijke financiële bijdrage in 2026 van in totaal € 1,4 miljoen. Voor gemeente Lansingerland €5.000. Deze Rijksbijdrage is bedoeld om de extra, eenmalige kosten op te vangen die gemeenten in 2026 maken. Deze kosten hangen direct samen met het doorvoeren van aanpassingen in hun decentrale gemeentelijke systemen (zoals burgerzakensystemen) om aan te sluiten op de vereisten van het Logisch Ontwerp BRP (LO BRP).

Uitvoeringskosten inburgering
In het bestuurlijk overleg van 25 juni jl. is tussen de minister voor Werk en Participatie en de VNG overeenstemming bereikt over een tegemoetkoming op de uitvoeringskosten inburgering. Uit het onderzoek naar de betaalbaarheid van de Wet inburgering 2021 voor gemeenten, blijkt dat gemeenten een tekort hebben op de uitvoeringskosten. Dit tekort is grotendeels terug te voeren op grotere aantallen inburgeringsplichtigen dan vooraf geraamd. Om gemeenten hierin tegemoet te komen, stelt het ministerie van SZW in totaal € 93 miljoen beschikbaar voor de jaren 2026, 2027 en 2028. De middelen zijn erop gericht om te zorgen dat gemeenten hun wettelijke taken kunnen blijven uitvoeren. In de september-circulaire 2026 is voor het jaar 2026 € 31 miljoen beschikbaar gesteld. In het voorjaar 2027 worden waarschijnlijk de middelen voor de jaren 2027 en 2028 beschikbaar gesteld.

c) Decentralisatie- en integratieuitkeringen (DU's/IU's)

Spreidingswet
De Spreidingswet heeft als doel om de opvang van asielzoekers evenwichtiger over gemeenten te verdelen. In de Septembercirculaire 2026 wordt hiervoor een decentralisatie-uitkering aan gemeenten verstrekt. Voor Lansingerland gaat het om een bedrag van € 60.000 in 2026.

Openbare Bibliotheken
Voor openbare bibliotheken worden in de Septembercirculaire 2026 extra middelen beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn bedoeld voor de uitvoering van de taken van openbare bibliotheken.
Voor Lansingerland gaat het om een bedrag van € 203.000 in 2027.

d) Stelposten

Mutatie stelpost BCF
Eerder is het voorschot voor de ruimte onder het BCF-plafond 2026 genoemd. Dit voorschot van de verwachte ruimte onder het BCF-plafond wordt bij de Septembercirculaire toegekend. De stelpost die we hiervoor hadden opgenomen vervalt daarmee. Dit leidt tot een vrijval van €588.000.

Vrijval Reservering taakmutaties en DU's voorgaande jaren
In de begroting was een reservering opgenomen voor taakmutaties en decentralisatieuitkeringen uit voorgaande jaren. Waar nodig zijn de budgetten voor deze taken verwerkt in de Slotwijziging 2026. Daarmee valt deze reservering vrij. Dit leidt in 2026 tot een vrijval van €293.000.

In de begroting was een bedrag gereserveerd voor taakmutaties, decentralisatie-uitkeringen en integratie-uitkeringen. Op basis van de Septembercirculaire 2026 kan een deel van deze reservering vrijvallen. Dit leidt in 2026 tot een vrijval van € 371.000.

Stelpost nog toe te wijzen middelen t.a.v. taakmutaties en DU's/IU's
Nieuwe middelen uit deze circulaire (zie onderdeel b) Taakmutaties en c) Decentralisatie- en integratie uitkeringen) worden tijdelijk verwerkt op de stelpost 'nog toe te wijzen circulaire middelen'. Deze middelen hangen samen met nieuwe of gewijzigde taken voor gemeenten, maar op het moment van ontvangst is vaak nog niet duidelijk welke aanvullende inzet of budgetten daarvoor daadwerkelijk nodig zijn. Gedurende het reguliere P&C-proces wordt geïnventariseerd welke middelen noodzakelijk zijn om

deze taken uit te voeren. Voor zover middelen niet nodig blijken, vallen deze vrij en blijven zij onderdeel van de algemene financiële ruimte van de gemeente.

Stelpost hogere indexatie lasten (3,68%)
De Septembercirculaire gaat uit van actuele indexatiecijfers. De inkomsten stijgen als gevolg van hogere BBP-indexaties. Hier tegenover staan ook hogere lasten. Het percentage voor de CAO-ontwikkeling blijft ongewijzigd op 4,2%. De prognose van de gecombineerde loon- en prijsontwikkeling van de materiële budgetten is echter omhoog bijgesteld van 3,40% naar 3,68%. De verwachting is daarmee dat onze lasten in 2027 hoger zullen zijn dan eerder geraamd. Hierdoor wordt de stelpost voor hogere indexatie van de lasten bijgesteld met € 24.000 per jaar vanaf 2027.

Correctie gecombineerde LPO-accres
LPO staat voor loon- en prijsontwikkeling ("inflatie"). Om deze inflatie te bepalen zijn verschillende indices mogelijk. Het gemeentefonds groeit volgens de BBP-index, terwijl onze lasten zich ontwikkelen volgens de hogere gecombineerde LPO-index. Wij stellen de meerjarenraming op in constante prijzen. Echter, de verwachte stijging van de gecombineerde LPO-index voor de komende jaren is groter dan die van de BBP-index. Daarom corrigeren we het accres aanvullend voor dit structurele indexverschil. Hiermee voorkomen we dat de reële ontwikkeling van de algemene uitkering te positief wordt voorgesteld en daarmee dat we ons meerjarig rijk rekenen.

Hieronder is middels een fictieve illustratie het effect van de stijging in het gecombineerde LPO-accres en het BBP-accres weergegeven. We corrigeren het LPO-accres voor het gedeelte tussen de blauwe en de oranje lijn. Uit deze illustratie blijkt dat er een verschil ontstaat doordat deze index hoger ligt dan de prijs BBP. Hierdoor ontstaat een verschil tussen de ontwikkeling van de inkomsten en de lasten.

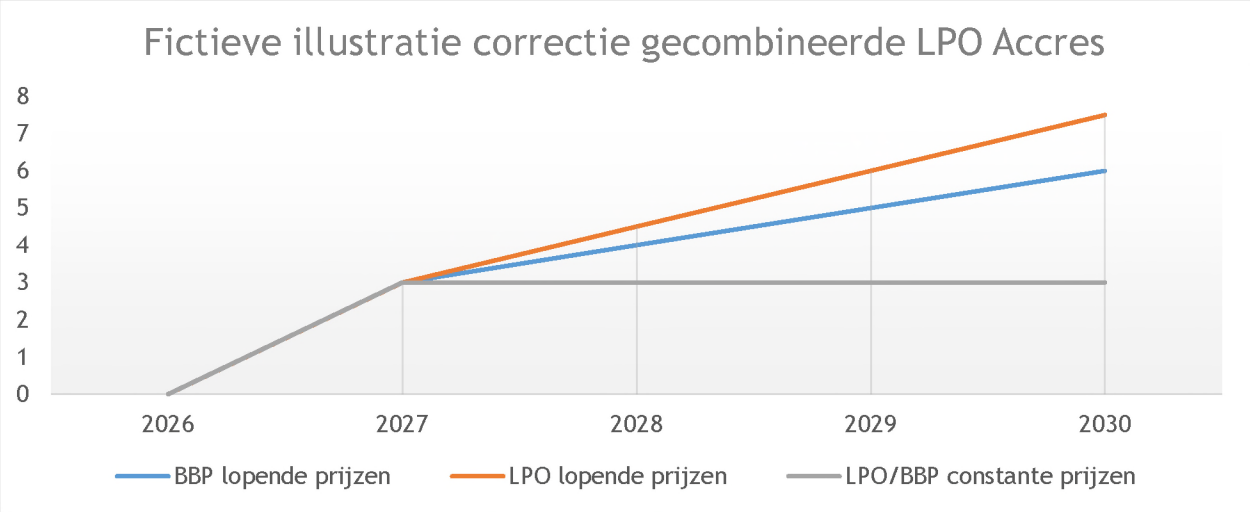

Als gevolg van de geactualiseerde ontwikkeling van het LPO-accres in de Septembercirculaire 2026 wordt het accres naar beneden bijgesteld. Dit leidt tot een nadeel van € 721.000 in 2028, € 1.434.000 in 2029 en € 2.064.000 in 2030. Dit betreft een correctie binnen de meerjarenbegroting en geen nieuwe uitgave.

Overige ontwikkelingen
Er bestaat een risico dat het landelijke gebruik van het btw-compensatiefonds (BCF) op basis van de huidige trends boven het beschikbare plafond uitkomt. Dit zou betekenen dat gemeenten niet langer middelen ontvangen, maar mogelijk moeten gaan bijdragen. In de meerjarenbegroting gaan we vooralsnog uit van een positieve bijdrage en is hiervoor een stelpost opgenomen.

Bijgesteld (structureel) saldo Begroting 2026 en verder
Na verwerking van alle ontwikkelingen resteert er voor 2026 en verder een negatief structureel begrotingssaldo van € 3.928.000. Let wel, in de jaren erna is het tekort nog aanzienlijk behalve in het jaar 2027, dan is het saldo positief (€ 437.000).

Tot slot
De effecten van de Septembercirculaire 2026 op het lopende begrotingsjaar 2026 verwerken wij in de Slotwijziging 2026. De meerjarige effecten voor 2027 en verder verwerken wij in de Zomerrapportage 2027 en de Begroting 2028-2031.

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

[redacted]

Mickel Beckers
Gemeentesecretaris

Rik van der Linden
Burgemeester